

Válságkezelés az EU kohéziós politikában

Kondor Zsuzsa, NKE

RÖVID ÉS HOSSZÚ TÁVÚ MEGFONTOLÁSOK

Problémafelvetés és kérdések

- A kohéziós politika a regionális kiegyenlítés, az európai versenyképesség, fenntartható munkahelyteremtés, klímaváltozás elleni küzdelem áll; a válságkezelés során mégis rendre előtérbe kerül.
- Kérdések
 1. hogyan kapcsolódott és kapcsolódik össze a válságkezelés és a kohéziós politika?
 2. milyen sajátos érdekek mutatkoznak meg a visszatérő válságkezelési helyzetek során?

Kohéziós politika és válságkezelés

Időszak	Eszközök	Kommunikáció
2008-9 pénzügyi válság	Folyósítás gyorsítása (pl. megemelt előleg, új elszámolható kiadások, N+3 halasztása) Egyszerűsítés	„A kohéziós politika <u>kulcsszerepe</u> az állami beruházásokban <u>csökkentette</u> a válság hatását” (7. kohéziós jelentés)
2015- 2016 Menekült válság	Menekültek integrálása tagállami kompetencia, Bizottság koordinál (ösztönözné a KP pénzek ezirányú felhasználását) Kiadások elszámolhatósága	... szeretném hangsúlyozni, hogy a 2014– 2020-as programok keretében már <u>nagy</u> <u>összegű finanszírozás</u> áll a tagállamok rendelkezésére. A migránsok és menekültek hatékony integrációjának támogatására <u>számos intézkedést képesek finanszírozni.</u> (Cretu 2015. 09. 29.)

Kohéziós politika és válságkezelés

Időszak	Eszközök	Kommunikáció
2020- korona vírus	Rugalmasság, likviditás 25 mrd. € átcsoportosítás, 5,7 mrd. € alapok és régiókatégoriák között és 179 OP 100%-os finanszírozás <u>Külön honlapot kap</u>	„A <u>KP központi szerepet játszik a Covid19-világjárvány elleni küzdelemben és a gyors helyreállítás biztosításában. ... minden tagállam kihasználja, és a polgárok, a vállalkozások és az egészségügyi ágazat javára fordítja a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezést. ... a Covid19-válság kezelését bemutató interaktív áttekintésünk csak <u>egy kattintásnyira van.</u>” (E. Ferreira, DG EMP)</u>
2022 ukrajnai háború, energia- válság	Két rugalmassági csomag (CARE és FAST CARE) 100% finanszírozás adott prioritásokra	„Az EU eddig több mint 6,2 millió embert befogadott ... A tagállami hatóságok és civil szervezetek a rendkívül nehéz körülmények ellenére remek munkát végeznek, ... A <u>FAST-CARE csomag konkrét módja annak, hogy a rendelkezésünkre álló <u>eszközök és források</u> formájában további <u>szolidaritásunkról</u> biztosítsuk valamennyi tagállamot.</u> ” (N. Schmit, DG EMP)

1.1. Szolidaritás

- „Előmozdítja a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást.” - EUSZ 3. cikk (3)
- szakirodalom megosztott/változást tükrözi (Ahner 2009, Huguenot-Noël, R., Hunter, A., & Zuleeg, F. (2017). vs. Andreou, 2017, Bachtler-Mendez, 2020, Czifrusz 2021) DE
- válság és szolidaritás elválaszthatatlan → kohéziós politika esetében hívó szó

1.2. Hatékonyság: „Aki gyorsan ad, kétszer ad...”

- Válság váratlan, azonnali kiadásokat hoz, illetve veszélyezteti a beruházásokat, vállalkozásokat és munkahelyeket
 - tagállamok új forrást kérnek (Russack & Blockmans, 2020)
 - Bizottság új forrás megteremtésénél egyszerűbb lehetőséget céloz
 - meglévő pénzek mobilizálása = likviditás (Kolundzic & Tijanic, 2021, Tesche, 2022)
 - rugalmasság a tagállamoknak is kedvező (Bachtler, Mendez, & Wishlade, 2020)

”Bizottság a mai napon javaslatot fogadott el az európai menekültekre irányuló kohéziós fellépéssel ...lehetővé teszi a tagállamok és a régiók számára, hogy szükséghelyzeti támogatást biztosítsanak az ukrajnai orosz invázió előtt menekülőknél” (2022.03.08.)

1.3. A történelmi institucionalista olvasat

- válság kritikus folyamat elindítója (Casula, 2019, Jašurek, 2021) → megnöveli EB mozgásterét rövid távon (jóváhagyások) és középtávon is (reformokat elindít, válság tanulságai/megoldásai)
- folyamatos pozitív visszacsatolás megerősít
 - Bizottság kezdeményezése elvárt, kompetenciáinak bővülése is elfogadhatóbb (Russack & Blockmans, 2020)
 - Bizottságon belüli dinamika (DG Regio, EMP), illetve PR
- intézményesült a válságkezelési folyamat („beégett” a rendszerbe)
 - óvatos/mérsékelt kezdő szakasz → likviditás javítás → újabb kör(ök) → rugalmasság növelése → új eszközök/források
 - összekapcsolódik meglévő problémák kezelésével

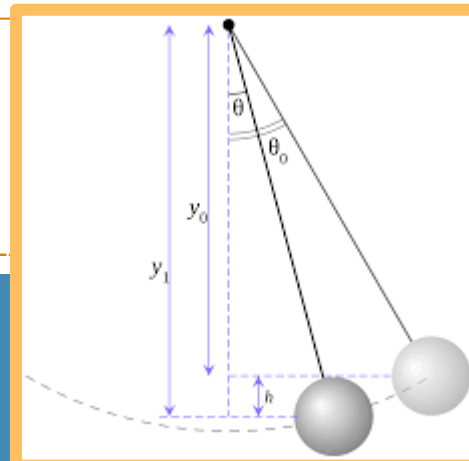
Sajátos érdekek

Európai Bizottság

- KP és ezáltal felelős főigazgatóságok pozicionálása
- hatáskör megerősítése illetve bővítése
 - formális és informális befolyás növelése
 - újabb döntési pontok
 - felügyelet, beszámoltatás, ellenőrzés (EUÁSZ is)
- közpolitikai napirend formálása

Tagállamok

- prioritások megőrzése
- válság kapcsán ténylegesen felmerülő költségek fedezete
- támogatás lehívás maximalizálása
 - likviditás javítása
 - abszorpciós kockázatok csökkentése
 - közvetve vagy nem kapcsolódó problémák megoldása

3. A jövő dilemmái

- KP forrásokat helyén kell kezelni (mennyiségi korlátok, nagyobb intézkedéscsomagba illeszkedik)

2027-ig **210 milliárd euró** értékű további beruházásra van szükség ahhoz, hogy fokozatosan megszüntessük az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalát, amely jelenleg évente közel **100 milliárd euróba** kerül az európai adófizetőknek.

A további uniós finanszírozást biztosító ...RRF központi szerepet tölt be a REPowerEU terv megvalósításában...

A REPowerEU finanszírozását emellett más források is biztosítják, ideértve a következőket:

- **Kohéziós politikai alapok** (előkészületben 12,5%-re emelt átcsoportosítás lehetőség RRF javára – „a tagállam kérésére”)
- EMVA stb.

3. A jövő dilemmái

- EU költségvetési rendszer = válságkezelésre alkalmatlan (Ferrer, 2022) – bürokratikus, lassú abszorpció stb.
- válságkezelés beruházásoktól elvon forrást (Woolford 2021, Coco & Lagravinese, 2021), kibővíti a kohéziós politika célrendszerét vs. eredeti irányultság, eredményesség rovására (Bachtler, Mendez & Wislade, 2020)
 - 8. kohéziós jelentéssel összefüggő Tanácsi következtetések (magyar javaslatra – is - erős hangsúly az eredeti célokon)
 - válságkezelés a 2021-27-es szabályozásba beépült - intézményesül
- válság hatása, következésképpen zöld és digitális átállás feltételrendszere eltérő – lesz - az egyes régiókban ...rugalmasság? intézményi kapacitás?

Köszönöm a figyelmet!

